TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. **1997 m. balandžio 25 d.** **Nr. 16 (253)**

Kreipimasis

LPKTS Panevėžio sk. taryba kreipėsi į savo rinktuosius Seimo narius raštu:

Okupacinio palikimo bolševikinės nomenklatūros liekanoms praradus daugumą Lietuvos Respublikos Seime, susiklostė sąlygos grąžinti teisingumą, priimti tokius įstatymus, kurie nustatytų aiškias ribas tarp tiesos ir melo, sąžiningumo ir apgaulės, aukos ir budelio. Mes pripažįstame ir vertiname Seimo siekius iškuopti per pastaruosius ketverius metus LDDP ir jų satelitų užterštas valstybines institucijas, tačiau jaučiame dėmesio stygių kai kurioms svarbioms problemoms.

Naudodamiesi savo, Jūsų rinkėjų, teise, mes, buvę partizanai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, savo ir mūsų vaikų vardu kreipiamės, prašydami paremti ir perduoti visiems Seimo nariams mūsų reikalavimus:

1. Priimti desovietizacijos įstatymą. Kol tai nebus padaryta, nesibaigs piliečių supriešinimas, užsienio tarnybų ir vidaus priešų kenkėjiška veikla, neįmanoma atkurti tiesą ir teisingumą, sparčiai stiprinti Lietuvos valstybingumą, ekonomiką ir nepriklausomybę.

2. Spartinti Rusijos ir Vokietijos okupacijų metu padarytos žalos Lietuvos valstybei ir jos gyventojams konkretaus dydžio pinigine išraiška apskaičiavimą ir pareikalauti iš buvusios SSRS teisių ir pareigų perėmėjos Rusijos ir suvienytos Vokietijos jos atlyginimo. Pareikalauti sugrąžinti iš Lietuvos išgrobtas kultūrines ir istorines vertybes, tarp jų KGB archyvus. Grąžinti SSRS pasisavintas Lietuvos gyventojų santaupas.

Mes negirdėjome, kaip Seimas ir Vyriausybė šiais reikalais rūpinasi.

3. Patenkinti politinių kalinių, tremtinių ir rezistentų

(nukelta į 2 psl.)

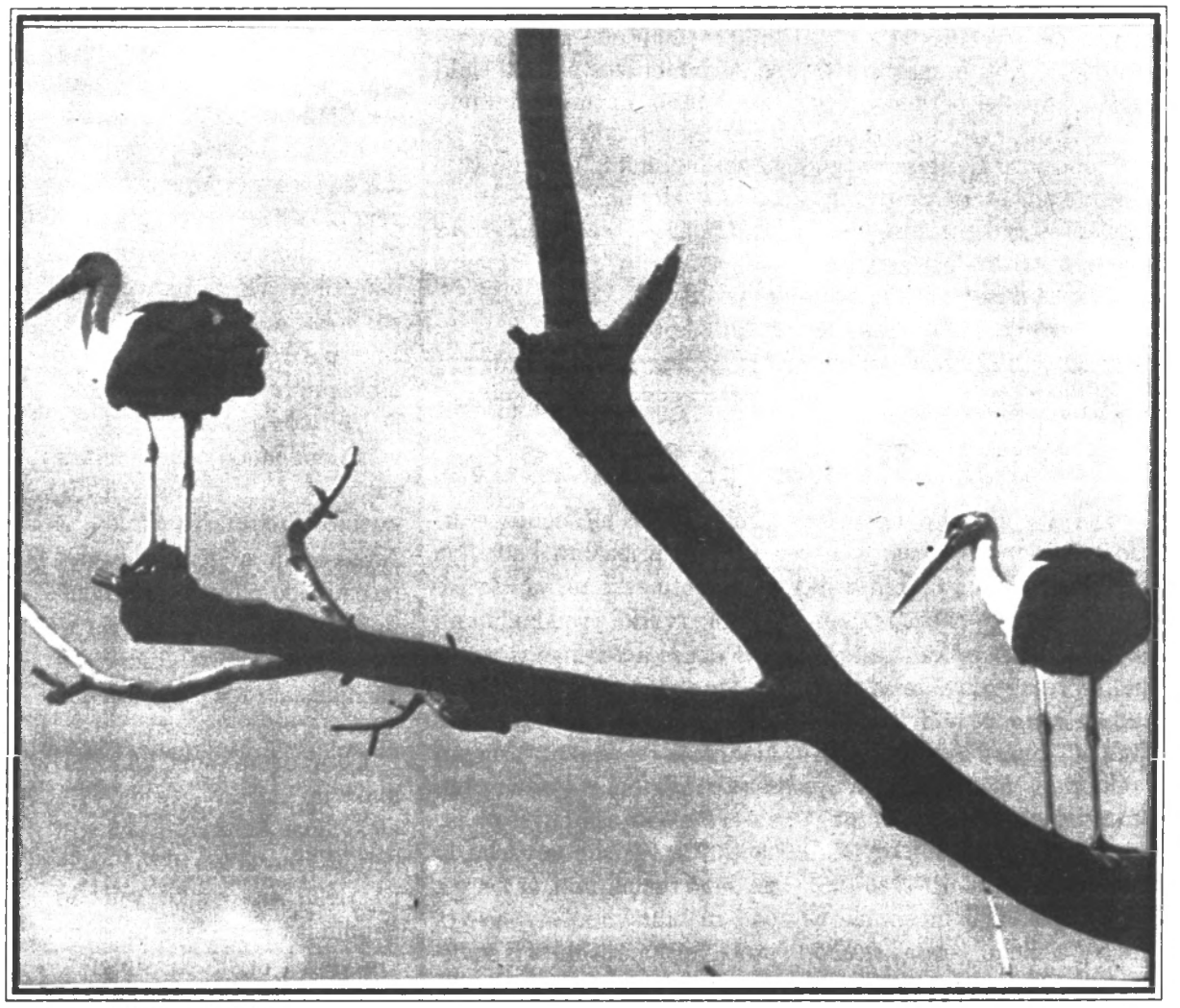

Ar matėt? Parskrido! J. Vaicekausko nuotr.

Laukiame ryžtingų šalies vadovybės veiksmų

Nė viena valstybė nepatyrė tokio žiauraus genocido, kaip Lietuva. Nuo 1940 iki 1989m. Lietuva neteko kas trečio žmogaus. Pasaulis nuteisė nacistus - karinius nusikaltėlius. Raudonojo genocido vykdytojai iki šiol liko nenubausti, net neteisti. Ir kur jie bus teisiami, jei jų bendradarbiai ar jų vaikai sėdėjo valdžioje. Ne paslaptis, kad ir dabar visur prikaišiota KGB agentų, kurie trukdo ir trukdys teisingumui Lietuvoje, stengsis, kad jų bendražygiai, sovietiniai kolaborantai nebūtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Kas netiki, kad buvo sunaikinta didelė lietuvių tautos dalis, tegul pažvelgia į 1956m. gyventojų surašymo duomenis. Prieš karą Lietuvoje gyveno apie 3 milijonus žmonių, o 1956m. jų buvo tik apie 2,5 milijono. O juk tarp jų buvo daug rusų kareivių, karininkų, jų šeimos narių, giminių ir šiaip baltesnės duonos ieškotojų. Kitų valstybių, prieš karą turėjusių apie 3 milijonus gyventojų, gyventojų skaičius išaugo bent pusantro karto.

Pradedant 1941m. ir paskiau nuo 1944m. iš Lietuvos kasmet buvo bent vienas masinis trėmimas į ten, iš kur negrįžtama. Be planinių trėmimų, kasmet (iki Stalino mirties) buvo vykdomi zoniniai vienos ar kelių apskričių trėmimai. Dešimčių tūkstančių žmonių kaulai šaukiasi teisingumo. Pats patogiausias laikas tokį teisingumą įgyvendinti buvo tuoj po Maskvos pučo. Dabar irgi tai galima padaryti, tik reikia mūsų šalies vadovybės ryžto ir noro. Visus genocido vykdytojus privalu patraukti atsakomybėn, bylų neatidėlioti: taip būtų įtvirtintas tautos pasitikėjimas naująja Vyriausybe bei Seimu, ypač nedelsiant priėmus desovietizacijos įstatymą.

Kuo greičiau tai bus padaryta, tuo tauta bus vieningesnė, niekas nekaišios pagalių į ratus.

Būtina nubausti bankų grobstytojus bei jų pagalbininkus - konfiskuoti jų turtą ir grąžinti indėlius apvogtiems indėlininkams.

Nei LDDP, nei dabartinė vyriausybė nesirūpina žmonių sveikata, leisdama plačią alkoholio ir tabako reklamą.

Daug griežtesnių įstatymų reikia ir reketininkams, plėšikams, žudikams. Tik tada bus lengviau pasiekti teisingumą.

Kęstutis BALČIŪNAS

Kreipimasis

Į Lietuvos politines partijas, visuomenines organizacijas, Sąjūdį ir visuomenę

Pastarųjų dienų įvykiai Baltarusijoje ir diplomatinis karas su JAV, kelia nerimą Lietuvos žmonėms. Galimas prezidento A.Lukašenkos diktatūros įsigalėjimas kaimyninėje valstybėje, jos nestabili ir nereformuojama ekonomika, bei turima galinga karinė mašina, paveldėta iš SSRS, stato į pavojų kaimyninių valstybių saugumą. Istorinė patirtis ir dabartis rodo, kad panašiu būdu įsigalėję diktatoriai, nesugebėdami valdyti taikiomis priemonėmis savo Valstybės, kelti šalies žmonių gerovę, griebiasi brutalios jėgos prieš savo oponentus viduje ir prieš silpnesniuosius savo kaimynus.

Lietuvai ir kitoms Baltijos šalims, neturinčioms tarpusavio kolektyvinių gynybos sutarčių ir garantijų būti priimtoms į NATO pirmame jo plėtimosi etape, iškyla itin didelis pavojus, ypač pasirašius susijungimo tarp Rusijos ir Baltarusijos deklaraciją.

Kviečiame partijas, judėjimus, Sąjūdį ir Lietuvos visuomenę paremti visas progresyvias Baltarusijos jėgas, siekiančias atkurti demokratiją savo šalyje; formuoti nepakantumo atmosferą prieš agresyvų, diktatorišką A.Lukašenkos režimą.

Lietuvos vienybės (Baltic Unity) organizacijos valdyba

Tikimės

Prabėgo daugiau kaip treji metai, kai 1994m. žiemą politiniai kaliniai ir tremtiniai pradėjo akciją, protestuodami prieš tuomet Lietuvą valdžiusios LDDP vyriausybės savo įsipareigojimų nevykdymą. Buvo pasiektas susitarimas, kad KGB archyvų vadovu bus asmuo, kurio paskyrimui pritars politiniai kaliniai ir tremtiniai. Tačiau valdančioji piramidė toms pareigoms paskyrė savo statytinį geologą Vytautą Skuodį. Tokiam paskyrimui nepritarė politinių kalinių ir tremtinių organizacijos. 1993m. gruodžio mėn. prasidėjo budėjimas KGB rūmuose.

Nuo tos akcijos neatsiliko ir LPKTS

(nukelta į 2 psl.)

Kreipimasis

(atkelta iš 1 psl.)

reikalavimus dėl buvusių Vilniaus KGB rūmų muziejinės paskirties ir KGB bei VRM archyvų saugumo. Gėda, kad aktyviausiai už laisvę kovojusių piliečių teisėti reikalavimai ignoruojami ir į ilgus metus besitęsiančią, precedento neturinčią kalinių ir tremtinių protesto akciją - budėjimą KGB rūmuose - nekreipia dėmesio nei Seimas, nei Vyriausybė.

4. Kelti bylas ir spartinti jų nagrinėjimą bei perduoti teismams už nusikaltimus dėl tautos genocido. Daugiau negu keista, kad, esant dešimtims tūkstančių nukentėjusių nuo genocido, vaikšto laisvi ir tyčiojasi atvirai iš savo aukų genocido vykdytojai. Per septynerius atkurtos Lietuvos nepriklausomybės metus išnagrinėta vienintelė genocido vykdytojų byla ir kaltieji nubausti simbolinėmis bausmėmis. Ar ta vienintelė byla nėra tyčinis farsas - parodyti, kad nusikaltėliai gali ramiai miegoti? Valstybės teisėsauga teisingumo nevykdo.

Tikime ir nenorime nusivilti ne tik mūsų, bet ir visoje Lietuvoje partizanų, politinių kalinių ir tremtinių, jų šeimų, visų dorų Lietuvos piliečių rinktais Seimo nariais. Linkime Jums jėgų ir ištvermės kovoje už teisingumą ir teisingų įstatymų vykdymą.

LPKTS Panevėžio skyriaus taryba

Panevėžys,
1997m. kovo 7d.

Mums atsako

Ruošiami nauji sąrašai

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, atsakydamas į "Tremtinyje" (Nr.11, 1997 03 20) D.Baukytės straipsnio "Kaip sudaromi represuotųjų sąrašai" pastabas, nurodo, kad "buvusio LGGRT centro generalinio direktoriaus V.Skuodžio nurodymu žurnalo "Tautos atmintis" redaktorius Z.Maliukevičius pradėjo spausdinti "1940-1951 metais politiniais motyvais nuteistų asmenų sąrašą" skubotai ir be išsamesnio įvadinio paaiškinimo".

"Reikia priminti, kad LGGRT centrui pateikti LR generalinės prokuratūros ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sąrašai buvo nepilni ir spausdinami, kaip nurodė leidinio redaktorius Z.Maliukevičius, mažomis dalimis alfabetine tvarka. Tenka pripažinti, kad tokia represuotų asmenų sąrašo pateikimo tvarka yra klaidinanti ir iš esmės neteisinga.

Šiuo metu LGGRT centras ruošia pilno okupacijos metais Lietuvoje represuotų asmenų sąrašo I ir II tomus, kuriuose bus suregistruoti asmenys, represuoti 1939-1947m., nesvarbu, ar jie buvo reabilituoti, ar ne, nes pati reabilitavimo sąvoka yra problemiška ir išlikusi iš sovietinių laikų terminologijos.

Dėl archyvinės medžiagos pateikimo be tinkamų komentarų, publikacijų mažareikšmiškumo ir pasitaikiusių netikslumų LGGRT centro generalinės direktorės D.Kuodytės įsakymu žurnalo "Tautos atmintis" leidyba sustabdyta.

Spaudos apžvalga

Klivlendo "**Dirva**" redaktoriaus skiltyje svarsto įvairius išeivijos ir Lietuvos santykių aspektus:

"Dėl žinių stokos pirmiausia nukenčia Lietuvos ūkis ir kultūra. Suvokdami savo atsilikimą, valstybės veikėjai ir specialistai bando ieškoti "kelių į Vakarus". Tačiau jie neretai atsiduria "nežinomose kryžkelėse" ir pasuka į klystkelius. Todėl ir braunasi į Lietuvą trečiaeilės svarbos "firmelės", nepajėgiančios išlaikyti konkurencijos savo namuose. Retai pagalvojama, kad Šiaurės Amerikoje gyvenantys lietuviai galėtų būti nepamainomais palydovais, ieškant tikrų kelių į ūkio pažangą. Jų išsimokslinimas ir profesinė patirtis, gamybiniai ir moksliniai ryšiai yra labai didelis Lietuvos turtas. Deja, jis beveik nepanaudojamas. Pirštais galima suskaičiuoti specialistus, kuriuos Lietuva pasikvietė iš Amerikos ir su derama pagarba panaudojo. Net ir tais negausiais atvejais, kai tokie pakvietimai buvo gauti, iniciatyvą dažniausiai rodė patys išeiviai, o ne Lietuvos atstovai".

Lietuvoje sakoma, kad "siūlomą mėsą šunys teėda". Ne kiekvienas Amerikoje užaugęs lietuvis žino, kokia tikroji padėtis jo tėvų žemėje ir kur gali būti naudingas jo pasirengimas, ne kiekvienas drįsta pasisiūlyti.

"Buvusiai LDDP valdžiai išeivijos specialistų nereikėjo. Jiems reikėjo pažangos, nes "patys viską išmanė". O iš tikrųjų jie bijojo išeivijos. Užteko protelio, kad suvoktų, jog normalioje visuomenėje išugdytas žmogus greičiausia nesutiks veltis į jų "kombinacijas". Pagaliau jie niekaip nepajėgė atsikratyti jiems į odą įaugusio "klasinių priešų" įvaizdžio.

Naujoji valdžia bando taisyti padėtį, tačiau tai daro labai neryžtingai ir per lėtai. Vis dar netrūksta prašančių tik "finansinės paramos". Skaudžiausia, kai tik tokį požiūrį į išeiviją turi net kai kurie atsakingas pareigas užimantys asmenys.

Kai į susitikimus su Lietuvos atstovais ateina daugiausia vyresnio amžiaus žmonės, tai visai nereiškia, kad išeivija "išmiršta". Dabar lietuvių Amerikoje yra daugiau. Tačiau jaunoji karta norėtų, kad būtų labiau vertinamos mokytos galvos ir patyrusios rankos, o ne piniginės".

* * *

Roma Grinbergienė "**Lietuvos aide**" atsiliepia į Ukmergės laikraštyje "Gimtoji žemė" išspausdintą J.Petronio straipsnį, kuriame autorius "it sieros rūgšties šliukštelėjo ant dar neužgijusių žaizdų":

"Julijono Petronio svaičiojimai apie šūvius "į kitokią mintį, kitokias pažiūras", "klasinio keršto" aukas yra iš tos pačios "pilietinio karo Lietuvoje" teorijos, kurią vysto ir istorikas Alfonsas Eidintas, ko gero, už tai gavęs nepaprasto ir įgaliotojo ambasadoriaus rangą, ir diplomuotas inžinierius Algirdas Brazauskas, pakeltas į Lietuvos prezidento postą. Pagal tą teoriją išeina, kad 1991 metų sausį burokevičiai, jarmalavičiai ir ivanovai taip pat kariavo "pilietinį karą" ir buvo tik "kitokių pažiūrų". Ir šio, ir ano "pilietinio karo" burokevičiai ėjo išvien su ta pačia okupantų armija. Tad koks tarp jų skirtumas? Jokio. Nebent toks, kad Burokevičius ir Jarmalavičius teisiami ir, reikia manyti, gaus ko nusipelnė, o iš jų pirmtakų lig šiol sugebėta pasodinti į teisiamųjų suolą tik tris stribus.

Tiesa, anais laikais, apie kuriuos čia kalbama, nepriklausomos Lietuvos jau nebuvo, ją buvo prarijusi Sovietų sąjunga. Bet kova už Lietuvą tęsėsi, jos kariai buvo partizanai, jos priešai - okupantai ir jų bendrininkai. Regis, taip viskas aišku, daugelio dar savo akimis matyta. Močiutės ir seneliai net dabar ne visada drįsta garsiau papasakoti apie juodžiausius tų laikų baisumus: turgavietėse ir aikštėse "liaudies gynėjų" išniekintus Lietuvos partizanų kūnus, per naktį pražilusias jų mamas, KGB rūsiuose kankinamus tėvus ir brolius.

O Julijonas Petronis gardžiuodamasis cituoja praėjusių metų liepos mėnesio "Gairių" žurnale išspausdintą pasityčiojimą iš kovotojų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, sušaudytų, nukankintų ir per stebuklą dar gyvų. Pasidrąsinęs ta citata, LŽS narys vadina Lietuvos partizanus žudikais, jų kovą - žudikų agonija.

Mat ko sulaukėm. Skaitai ir šiurpsti. O kaip turi jaustis dar gyvi partizanai? Kaip čia yra, kad visokie petroniai iki šiol mano turį teisę įžeidinėti ir niekinti Lietuvos kovotojus? Žodžio laisvė? Demokratija? Ne, pasityčiojimas iš laisvės ir demokratijos. O gal Julijonas Petronis tiesiog "kitokių pažiūrų", ir nieko čia nepadarysi? Tegul turi jis tas savo pažiūras ir dar naftalinu pasibarsto. Bet Lietuvos žurnalistų sąjungos narys viešai įžeidė visų Lietuvos partizanų garbę ir turi už tai atsakyti. Reikia manyti, kad tą niekingą straipsnį nepatingės perskaityti ir Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisija, Žurnalistų etikos inspektorius Danielius Mušinskas.

Tačiau ukmergiškis Petronis - ne vienišas, petronių yra ir kitur, be to, yra stakvilevičių, kurie taip pat nepraleidžia progos trypti tryptus penkiasdešimt metų. Nejau Lietuvos valstybė nepajėgi apginti net tų savo sūnų, kurie dėl jos savo gyvybių nepagailėjo? Pajėgi. Tik padorioji jos dalis vengia klyksmo: "Raganų medžioklė". Nepadorioji begėdiškai tuo naudojasi ir trimituoja apie santarvę. Bet santarvės nebus tol, kol nebus teisybės, ir pirmiausia tos, kuri atseikėtų kiekvienam pagal nuopelnus tuo laiku, kai vieni žuvo už Lietuvą, kiti - už okupantų režimą".

Tikimės

(atkelta iš 1 psl.)

Kaišiadorių skyriaus politiniai kaliniai ir tremtiniai. Kaišiadoriečiai budėjimą pradėjo 1994m. kovo 8d. Budėjome ir 1995, 1996 bei 1997 metais. Iš viso kaišiadoriečiai budėjo 233 dienas. Tai buvo kuklus mūsų skyriaus, kurio gretose yra apie 520 narių, įnašas į bendrą akciją. Budėjusių tarpe buvo politiniai kaliniai, kurie budėjo 106 kartus, tremtiniai - 102, tremtinių vaikai ir kiti geros valios žmonės budėjo 35 dienas. Budėjimą kaišiadoriečiai baigė 1997m. vasario 28d.

Daugiausia budėjo tremtinės Salomėja Mykolaitytė - 24d., Agnietė Lozoraitienė - 20d., politiniai kaliniai: Algis Pilkis - 12d., Jonas Grigaliūnas - 11d., Vladas Petkevičius - 8d., Elvyra Savickienė - 7d., Rožė Žalnieriūnienė - 6d., kiti budėjusieji ten buvo taip pat šešias ir mažiau dienų.

Kaišiadoriečiai politiniai kaliniai ir tremtiniai tikisi, kad šis mūsų kančios archyvas bus švariose rankose, kad jam vadovaus ir dirbs tik tokie žmonės, kuriems pritars mūsų Sąjunga.

Vincas LOZORAITIS

Demagogija

Dažnai girdžiu kalbant - kas čia tokio, kad sovietmečiu žmones trėmė. Juk ir ten vaikai galėjo mokytis, kas norėjo ir aukštuosius baigė, mokslinius laipsnius įsigijo!

Kad valdžia mokė, tiesa, bet man tas mokymas primena kovas su kryžiuočiais, kurie, įsiveržę į Lietuvą, grobė mažus berniukus, vežė Vokietijon, auklėjo vokiška dvasia ir augino karius kovoti prieš Lietuvą, brolžudžius.

Ar ne taip pasielgta su lietuviais bolševikmečiu? Steigė mokyklas, vertė visus mokytis, tik mokė ne lietuvybės, patriotizmo, o skleidė internacionalizmo idėjas, rusino, skiepijo neapykantą Lietuvos istorijai, aukštino Rusijos praeitį, revoliuciją, vertė užmiršti Lietuvos kunigaikščius, o reikalavo viską žinoti apie Rusijos carus, CK narius, juos gerbti, mylėti. Mylėsi lietuvybę - būsi nacionalistas, priešas.

Šiandien stebimės, kodėl dalis jaunimo, o ir vyresni žmonės, reikiamai ne gerbia nepriklausomybės, nesidžiaugia Lietuvos laisve. O juk jie taip buvo auklėjami 50 metų. Išmoko vogti, girtuokliauti, amoraliai gyventi, kyšininkauti, gyvena neprotaudami, už nieką neatsakydami.

Ką okupantas sėjo, tą šiandien turime. Sugriautą atstatyti sunkiau negu naują statyti.

Taigi džiaugtis sovietinėmis mokyklomis ir jų mokymu, auklėjimu, neturime teisės. Gavę šiokį tokį išsimokslinimą, per jį praradome daug ką gero, ypač lietuvišką mentalitetą. Ne Lietuvai tos mokyklos išėjo į naudą, o Rusijai, komunizmui. Net rusų kalba studijuojantys gavo didesnę stipendiją, o rusų kalbos mokytojai, nors dirbo su puse klasės, bet gavo didesnį atlyginimą. Tad nutautinimo, rusinimo politika džiaugtis nederėtų.

Vincas STEPONAVIČIUS

Krekenava

Vis atbuli

Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas krikdemas A.Šimėnas sakė, jog krikščionių demokratų frakcija, kaip ir anksčiau, yra prieš Vyriausybės numatomą "didžiąją privatizaciją". Esą krikdemai nieko daugiau ir nenori, tik kad prieš apsisprendžiant visa būtų pagrįsta ekonomiškai. Tarytum kas nors iš Vyriausybės būtų prieš tą "ekonominį pagrindimą". Apskritai paskutiniuoju metu, ypač po savivaldybių rinkimų, krikdemai taip stengiasi save sureikšminti, kad rodosi, jog jie laimėjo rinkimus. Kai kurie Krikščionių demokratų rajonų skyriai netgi nekreipė dėmesio į savo vadovybės prašymus nesusidėti su kairiaisiais ir stačia galva nesiveržti į merus. Beje, ir pati krikdemų vadovybė negali priekaištauti už tokį nepaklusnumą. Juk pats partijos vadovas, užsienio reikalų ministras A.Saudargas pasikvietė į savo ministeriją net du buvusius LDDP vyriausybės ministrus - L.Linkevičių ir V.Bulovą. Jeigu Linkevičius lyg ir pasitraukė iš "šlovingosios", tai buvęs vidaus reikalų ministras V.Bulovas tebelieka partijos aktyvistu ir net kandidatavo pirmuoju numeriu LDDP sąraše į Kauno savivaldybę. Kas tai - koalicijos partnerių išdavystė ar besaikis valdžios troškimas?

Įvykiai, komentarai

Drumzlės kyla į paviršių

Daugeliui mačiusių balandžio 18d. prie Kauno savivaldybės surengtą protesto "mitingą" prieš akis stojo 1991m. sausis, kai į tuometinę Lietuvos Aukščiausiąją tarybą veržėsi Ivanovo jedinstveninkai ir KGB "darbininkai". Tie patys neapykantos iškreipti veidai, tie patys šūkiai "nuversti fašistinę valdžią". Mitingą organizavo Vytautas Dominykas Šustauskas ir Seimo narys, jaunalietuvių vadas Stanislovas Buškevičius. Tarp organizatorių matėsi ir respublikonas K.Petraitis, kiti Kauno rėksniai. "Mes jus apginsime nuo konservatorių valdžios!",- šaukė S.Buškevičius, o V.D.Šustauskas pareiškė: "Albanijoje žmonės parodė, kad jie yra Albanijos šeimininkai". Tai reiškia ne ką kita, kaip kvietimą ginkluotam maištui. Beje, V.D.Šustauskas, pasigyręs dešimt metų "esąs politikoje", turėtų žinoti, kad maištą Albanijoje organizavo komunistų sukurstytos padugnės. Jie pagrobė ne tik ginklus, bet išplėšė parduotuves, atėmė paskutinius produktus iš ligoninių, vaikų darželių, senelių prieglaudų.

Apskritai minėtos "protesto akcijos" Kaune ir Šiauliuose priminė liūdnus 1940 metų okupacijos pradžios įvykius, kai iš visų pakampių išlindusios padugnės lipo ant bačkų su panašiais šūkiais.

Ir visiškai nesuprantama, kai Seimo narys S.Buškevičius, atstovaudamas įstatymų leidėjams, pats spjauna į tuos įstatymus, išdidžiai pareikšdamas, jog turįs pakvietimą į prokuratūrą, bet ten niekada neisiąs. Tai liguistų ambicijų ir sovietinių politrukų tipo veikėjūkščiai, kurie spjauna į viską, kas netelpa jų protuose. Šitokių veikėjų kasta niekina bet kokį padorumą ir netgi didžiuojasi tuo. O šiaip šie pustpolitikiai gana vieningi, tarsi nesenos kompartijos nariai. Būdinga tai, kad LDDP balso nebuvo girdėti. Yra kas buvusius komunistus pavaduoja.

Belieka guostis, kad akcijas organizuojantys politrukai dar ne valdžioje. Nesunku įsivaizduoti, kas būtų, jeigu jie ten atsisėstų.

Nusikalstamai pavojingi dalykai

Seimo pirmininkas V.Landsbergis, pabrėžęs, kad tarptautiniai Lietuvos reikalai krypsta į gerąją pusę, tačiau stebina spaudoje pasirodantys šūkiai, kviečiantys organizuoti riaušes Albanijos pavyzdžiu. Pasak V.Landsbergio, raginimai organizuoti riaušes turėtų būti traktuojami kaip nusikalstamai pavojingi dalykai, ir turėtume suvokti, kad mūsų valstybei jie gali smarkiai pakenkti. Seimo pirmininkas priminė, kad kitose valstybėse į riaušių kurstymus žiūrima labai rimtai, už juos iš parlamentarų gali būti atimami mandatai.

V.Landsbergio nuomone, socdemų siūlomas referendumas dėl strateginių objektų privatizavimo yra visiškai nereikalingas. "Tai netgi ne realus referendumas, bet veikiau politinis pasirodymas, savęs suaktualinimas",- akcentavo Seimo pirmininkas. Jis priminė, kad praeis nemažai laiko, kol tas privatizavimas prasidės, ir nereikia klaidinti žmonių, jog neva tuoj pat kažkas kažką skubės parduoti. "Klausimas tikrai pernelyg sureikšmintas",- sakė V.Landsbergis.

Kalbėdamas apie gulagų kalinių ir tremtinių prašymą sutikti kandidatuoti į Lietuvos prezidentus, V.Landsbergis sakė, ilgai neatidėliodamas apsispręs, ar kels savo kandidatūrą.

Rikiuoja gretas

Maskvoje įvyko dviejų didžiausių Rusijos politinių partijų suvažiavimai. Komunistų ir "Mūsų namai - Rusija", kitaip dar vadinamos Černomyrdino partija, arba "Mūsų namai - Gazpromas". Mat Rusijos premjero įtaka šiam monopoliniam koncernui gerai žinoma.

Komunistai pradėjo savo suvažiavimą sugrodami nebeegzistuojančios valstybės SSRS himną. Scenoje stovėjo didžiulis Lenino biustas. Komunistų lyderis G.Ziuganovas visų pirma atsiprašė "rusų liaudies", kad per ataskaitinį laikotarpį nepavyko nuversti "antiliaudinio parsidavėliško režimo". Tačiau Ziuganovas pažadėjo pasitaisyti ir padaryti šį darbą artimiausiu metu. Kai kurie kalbėtojai kritikavo Ziuganovą už tai, jog tas nepakankamai kovoja už "liaudies interesus" ir net bendradarbiauja su valdžia. Iš tiesų ta kritika ne iš piršto laužta. Dabartinėje vyriausybėje NVS reikalų ministro postą užima aršus komunistas A.Tulejevas. Dūmoje ir Federacijos taryboje irgi vadovauja komunistai.

Triuškinantis komunistų pralaimėjimas

Įvykusiuose pirmalaikiuose parlamento rinkimuose Bulgarijoje užtikrintą pergalę pasiekė dešinioji Demokratinių jėgų sąjunga. Negalutiniais duomenimis, Demokratinių jėgų sąjunga surinko daugiau kaip 52,62 proc. balsų, buvę valdantieji komunistai, pasivadinę socialistais - 19,3 proc. Dar trys smulkesnės partijos taip pat pateko į Bulgarijos parlamentą. Valdantieji komunistai buvo priversti sutikti su pirmalaikiais parlamento rinkimais po kelias savaites trukusių audringų protesto demonstracijų. Kaip ir visose pokomunistinėse valstybėse, kur po komunizmo žlugimo į valdžią buvo sugrįžusi buvusi komunistinė nomenklatūra, Bulgarijoje jų valdymo metais neregėtai suklestėjo korupcija, valstybės turto dalijimasis ir kiti panašūs reiškiniai.

Demokratinių jėgų sąjungos vadovas Ivanas Kostovas pareiškė, kad pagrindinis naujosios Bulgarijos vyriausybės uždavinys bus ryžtinga kova su organizuotu nusikalstamumu ir siekimas kuo greičiau tapti NATO ir Europos Sąjungos nare. Bulgarijai tai padaryti, nepaisant sunkaus palikimo, bus žymiai lengviau, nes prezidentu išrinkus demokratinių jėgų atstovą Petru Stojanovą valdžia galės veikti vieningai, ko nepasakysi apie Lietuvą.

Senais KGB metodais

Rusijos informacijos priemonės išpūtė gandus, kad esą čečėnų kovotojų vado Salmano Radujevo kariai, minint velionio prezidento Dž.Dudajevo žūties metines balandžio 21-ąją, surengs teroristines akcijas 8 Rusijos miestuose. Praėjo balandžio 21-oji, tačiau nieko neatsitiko. Dabar jau skelbiama, kad teroro aktai bus įvykdyti gegužės 1d. Tačiau teroro aktų galimybės neatmetė ir Čečėnijos saugumo tarnybos vadovas Abu Movsajevas. Tik tas akcijas rengia ne Salmanas Radujevas, o Rusijos specialiosios tarnybos. Miesto, kuriame rusų saugumiečiai rengia teroro akcijas, A.Movsajevas nenurodė, bet sakė, kad tai pavesta padaryti čečėnui Adamui Denijevui, kuris yra Rusijos specialiųjų tarnybų pulkininkas.

Čečėnijos saugumo tarnybos vadovas pabrėžė, kad A.Dudajevas taip pat organizavo šešių užsienio gydytojų nužudymą ir susijęs su kitais provokaciniais nusikaltimais. Visai galimas dalykas, kad Rusijos specialiosios tarnybos laiko nežinomoje vietoje keturis pagrobtus rusų žurnalistus.

Pučiamas grėsmės burbulas

Karaliaučiaus ypatingojo režimo priešlėktuvinės gynybos vado pavaduotojas generolas Fiodoras Krisanovas pareiškė, jog per paskutiniuosius tris mėnesius prie Karaliaučiaus srities sienų užfiksuota net 17347 lėktuvai, tarp jų 470 koviniai. Pasak F.Krisanovo, ypač aktyvūs Švedijos ir Danijos karo lėktuvai. Jo teigimu, prie Karaliaučiaus sienų arčiausiai priskrenda danų lėktuvai. Švedai ir vokiečiai esą atsargesni ir priartėja tik 10-15 kilometrų atstumu. Rusijos generolo teigimu, visų tų lėktuvų skrydžius kontroliuoja ir koordinuoja žvalgybos laivas, nuolat esantis Gdansko įlankoje. F.Krisanovas sakė žinąs, kad NATO sudarė sutartis su Lietuva ir Lenkija, leidžiančias NATO žvalgybos lėktuvams skraidyti virš Lenkijos bei Lietuvos teritorijų. Be to, Vilniaus ir Kauno aerodromuose jie gali nutūpti prisipildyti degalų.

Apskritai pastaruoju metu rusų generolai vis daugiau daro panašių pareiškimų apie grėsmę Karaliaučiui, kurią kelia Lietuva ir Lenkija.

Irano mulos broliaujasi su Kremliumi

Net penkias dienas Maskvoje viešėjo Irano parlamento pirmininkas Ali Akbaras Nuris. Jis kalbėjo Valstybės Dūmoje, susitiko su prezidentu B.Jelcinu. Vizitas buvo aiškaus antivakarietiško pobūdžio. Užsienio stebėtojai atkreipė dėmesį, kad A.Nurį lydėjo Irano gynybos ministras M.Forusandehas. Grįžęs iš Maskvos A.Nuris pareiškė, kad būtų tikslinga sukurti karinę Irano- Rusijos sąjungą, prie kurios ateityje galėtų prisijungti Indija, Kinija ir kitos valstybės. A.Nuris neigė užsienio agentūrų pranešimus, kad Maskvoje buvo pasirašyti susitarimai dėl rusiškų ginklų tiekimo Iranui. Tikriausiai to ir nereikėjo, nes pernai gruodžio mėnesį Iranas ir Maskva jau pasirašė tokį susitarimą per ateinančius 10 metų padidinti Rusijos ginklų eksportą į Iraną iki 4 milijardų dolerių.

Rusijos užsienio reikalų ministru tapus Jevgenijui Primakovui, žinomam KGB Artimųjų Rytų specialistui, Maskva pradėjo vėl atgaivinti buvusius "brolišku" ryšius šiame regione ypač su agresyviais Irako ir Libijos režimais. Įdomu, kaip į tai žiūri didžiausias Irano, Irako ir Libijos priešas, B.Jelcino bičiulis Bilas iš Vašingtono?

Jau komanduoja

Rusijos koncernas "Gazprom" kreipėsi į bendrovę "Lietuvos dujos", siūlydamas, kad amžinoji ugnis, kuriai mėnesiui reikėtų 1470 kubinių metrų gamtinių dujų, degtų ištisus metus. Dabar amžinoji ugnis Vilniaus Antakalnio kapinėse prie sovietinių karių kapų uždegama tik vieną kartą per metus - gegužės 9-ąją. Taip yra nutarusi Vilniaus miesto valdyba.

"Gazpromas" savo prašymą motyvuoja tuo, kad to esą prašo Vilniaus veteranai. Tačiau, pasak Vilniaus miesto ūkio skyriaus pareigūno A.Lingio, kol kas nė vienas sovietinis veteranas nesikreipė į savivaldybę tuo klausimu. Jis pažymėjo, jog prie Sausio 13-osios didvyrių kapų amžinoji ugnis nedega, nors ir visų kitų kapinės prižiūrimos vienodai. A.Lingys sakė, kad "Gazpromo" prašyme esama ir aiškių politinių motyvų. Juk įvykdžius tą pageidavimą, "Gazpromas" ar kas nors kitas iš Rusijos užsimanys reikalauti atstatyti nugriautus sovietinius paminklus, o gal net ir Lenino stovylą Lukiškių aikštėje. Tuo labiau kad ir tarp žinomos partijos atstovų to norinčių - daugybė.

Įvykiai, komentarai

Pasvarstykime pensijų įstatymą

Projektas

Lietuvos Respublikos Seimas

Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo III skyriaus 11, 12, 13, 14, 15, 16 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

1997m. Vilnius

Pabaiga. Pradžia Nr.15

2. Nukentėjusiųjų asmenų valstybines pensijas turi teisę gauti nuolat Lietuvoje gyvenantys Lietuvos Respublikos piliečiai, negaunantys iš kitos valstybės panašaus pobūdžio pensijos (išskyrus socialinio draudimo pensiją) ar kitokios nuolatinės kompensacijos išmokos:

1) kurie Antrojo pasaulinio karo metais buvo išvežti priverstiniams darbams už buvusios SSRS ribų arba buvo getuose ar koncentracijos stovyklose;

2) kurie dalyvavo Antrojo pasaulinio karo veiksmuose (frontuose);

alternatyva: papildymas: buvo sužeisti ir dėl to tapo invalidais;

pastaba: apriboti laiką iki 1945m. gegužės 10d. ir amžių - ne jaunesni kaip gimę 1926 metais.

3) kurie dalyvavo likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius;

alternatyva: papildymas: ir dėl to tapo invalidais;

4) kurie tapo invalidais būtinosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje (1945 07 22 - 1991 12 31) metu;

pasiūlymas: išbraukti žodžius "arba vėliau buvo pripažinti invalidais dėl ligų, susijusių su karine tarnyba";

3. Nukentėjusiųjų asmenų valstybines pensijas šiame įstatyme nustatytomis sąlygomis taip pat turi teisę gauti tėvai, sutuoktiniai ir vaikai:

1) asmenų, žuvusių dėl 1991 metų sausio 11-13 dienomis vykdytos agresijos ir po to buvusių įvykių;

2) asmenų, žuvusių rezistencijos ir pasipriešinimo sovietinei ir nacistinei okupacijoms veiksmų metu, taip pat nužudytųjų ir mirusiųjų neteisėto kalinimo ar tremties metu;

3) asmenų, žuvusių ar mirusių dėl Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinių likvidavimo;

4) asmenų, žuvusių ar mirusių būtinosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje (1945 07 22 - 1991 12 31) metu;

pasiūlymas: išbraukti žodžius "arba vėliau mirusių dėl ligų, susijusių su karine tarnyba";

***pastaba:* jei 3) ir 4) punktuose išvardytų asmenų šeimos gavo kompensacijas, prilygstančias žuvusio Lietuvos kario kompensacijai, tai valsybinės pensijos jų šeimų nariams gali būti nemokamos?**

4. Getų ir koncentracijos stovyklų sąrašą tvirtina Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras.

5. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos neskiriamos šio straipsnio 1-3 dalyje nurodytiems asmenims, jeigu jie 1939-1991 metais tarnavo ar dirbo baudžiamuose (naikintojų - stribų), "liaudies gynėjų" būriuose ar junginiuose, buvusio SSRS Saugumo komiteto bei kitose struktūrose, kurių veikla buvo nukreipta kovai prieš rezistencinį judėjimą Lietuvoje ar vykdyti Lietuvos gyventojų genocidą, ar kovoti prieš 1990m. kovo 11d. atkurtą nepriklausomą Lietuvos valstybę, arba buvo tų struktūrų agentai ar informatoriai.**

3 straipsnis.

12 straipsnio pakeitimas ir papildymas. Pakeisti ir papildyti 12 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

"12 straipsnis. **Valstybinės pensijos pasipriešinimo okupacijoms dalyviams ir nukentėjusiųjų pensijos jų šeimų nariams.**

Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių valstybinės pensijos skiriamos:

1. Šio įstatymo 11 straipsnio pirmosios dalies **2) ir 3) punktuose** nurodytiems asmenims, tapusiems I ar II grupės invalidais arba sulaukusiems senatvės pensijos amžių, skiriama ir mokama **pasipriešinimo okupacijoms dalyvių valstybinė pensija 1,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, išskyrus šio straipsnio antroje dalyje nurodytus atvejus.**

2. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių valstybinės pensijos taip pat skiriamos 11 straipsnio pirmosios dalies 1-3 punktuose nurodytiems asmenims, kurie tapo invalidais neteisėto kalinimo ar tremties, rezistencijos ar pasipriešinimo sovietinei ar nacistinei okupacijoms veiksmų metu,** taip pat tapusiems invalidais dėl 1991m. sausio 11-13 dienomis vykdytos agresijos ir vėlesnių įvykių. Ši pensija mokama asmenims:

1) I ar II grupės invalidams - 2 valstybinių socialinio draudimo pensijų dydžio. Be to, I grupės invalidams dar mokamas 0,5 valstybinės bazinės pensijos dydžio priedas, jei šis priedas nemokamas iš valstybinio socialinio draudimo fondo;

2) III grupės invalidams - 1,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio.

3. Nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija skiriama asmenų, žuvusių dėl 1991 metų sausio 11-13 dienomis vykdytos agresijos ir vėlesnių įvykių, **asmenų, žuvusių rezistencijos ir pasipriešinimo sovietinei ir nacistinei okupacijoms veiksmų metu, taip pat žuvusiųjų ar mirusiųjų neteisėto kalinimo ar tremties metu motinoms,** sulaukusioms 50 metų arba pripažintomis invalidėmis taip pat tėvams, sulaukusiems senatvės pensijos amžių arba pripažintiems invalidais. Šiems asmenims mokama 2 valstybinių socialinio draudimo bazinių pensijų dydžio nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija".

4 straipsnis.

13 straipsnio pakeitimas. Pakeisti 13 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

"13 straipsnis. Nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos.

1. Šio įstatymo 11 straipsnio antrosios dalies **1-4 punktuose** nurodytiems asmenims, tapusiems I ar II grupės invalidais arba sulaukusiems senatvės pensijos amžiaus, skiriama nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, išskyrus šio straipsnio antroje dalyje numatytus atvejus.

5 straipsnis.

14 straipsnio pakeitimas ir papildymas.

Pakeisti ir papildyti 14 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

"14 straipsnis. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės našlių ir našlaičių pensijos**

1. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių našlių ir našlaičių pensijos skiriamos** asmenų, žuvusių dėl 1991 metų sausio 11-13 dienomis vykdytos agresijos ir vėlesnių įvykių, žuvusių rezistencijos ir pasipriešinimo sovietinei ir nacistinei okupacijoms veiksmų metu, taip pat žuvusių ar mirusių neteisėto kalinimo ar tremties metu.

6 straipsnis.

15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

"15 straipsnis. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinių pensijų mokėjimas**

1. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybines pensijas skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai, vadovaudamiesi šiuo įstatymu, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymu ir Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo bei mokėjimo nuostatais.

2. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinių pensijų skyrimo, mokėjimo ir pristatymo išlaidos Valstybinio socialinio draudimo fondui apmokamos iš valstybės biudžeto.

3. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos skiriamos, mokamos ir ginčai dėl šių pensijų nagrinėjami Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo V skyriaus bei Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų nustatyta valstybinėms socialinio draudimo pensijoms tvarka.

4. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyviams** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos asmenims, tapusiems invalidais dėl 1991 metų sausio 11-13 dienomis vykdytos agresijos ir vėlesnių įvykių bei šio įstatymo nustatytais atvejais - jų tėvams, sutuoktiniams ir vaikams skiriamos pateikus Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pažymą, rezistencijos ir pasipriešinimo sovietinei ir nacistinei okupacijoms veiksmų dalyviams bei šio įstatymo nustatytais atvejais - jų tėvams, sutuoktiniams ir vaikams - skiriamos pateikus Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pažymą, o asmenims, dalyvavusiems Antrojo pasaulinio karo veiksmuose bei asmenims, tapusiems invalidais būtinosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu, taip pat žuvusiųjų (mirusiųjų) šios tarnybos ar mokymų metu - atitinkamiems šeimos nariams pateikus Krašto apsaugos ministerijos pažymą.

5. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos mokamos, nepaisant pasipriešinimo okupacijoms dalyvių ir nukentėjusiųjų asmenų kitų pajamų.

6. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos gavėjui persikėlus gyventi į užsienį, ši pensija nemokama.

7. **Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių** ir nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos gavėjui mirus, ši pensija išmokama jį laidojusiems asmenims už mirties mėnesį, jei ji dar nebuvo išmokėta, ir dar tokio pat dydžio už du mėnesius".

7 straipsnis.

16 straipsnio pakeitimas ir papildymas. Pakeisti ir papildyti 16 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

"16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas.

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 1995 metų sausio 1 dienos.

2. Šiame įstatyme nurodytos pensijos skiriamos nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

***Išbraukta:* Nukentėjusiųjų asmenų našlių ir našlaičių pensijos skiriamos tik už asmenis, mirusius po šio įstatymo įsigaliojimo, išskyrus 14 straipsnyje nurodytuosius.**

3. Įstatymo pakeitimai ir papildymai taikomi nuo 1997m. liepos 1d.

4. **Asmenims, kuriems pagal šį įstatymą valstybinės pensijos neskiriamos, jų mokėjimas pagal ankstesnį Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymą nutraukiamos praėjus dviems mėnesiams po šio įstatymo įsigaliojimo.**

Alternatyva: Jos mokamos pagal anksčiau galiojusį įstatymą šio įstatymo įsigaliojimo dienos dydžio, jų nedidinant ir neindeksuojant".

Parvošė P.JAKUČIONIS

1997 04 03d.

Redakcijos pastaba. Įstatymo projektą spausdiname šiek tiek sutrumpintą.

Dėkoja

Krikščionių verslininkų ir profesionalų bendrijos "The Gideons International" nariui p.Alfonsui DAPKŪNUI už didelę "Naujojo testamento" siuntą, kurią prasmingai panaudojome, nuoširdžiai dėkoja LPKTS taryba.

Skirsnemunės partizanų būrio keliai

Iš pradžių Skirsnemunės skyrius priklausė atskiram "Aido" būrio vienetui. Jam vadovavo Juozas Murauskas- Tigras, o nuo 1945m. lapkričio mėn. - Zenonas Mileris- Kazas. 1946m. pavasarį skyrius performuotas į būrį. Būrio veikimo zona buvo Šimkaičių, Stakių, Raudonės ir Skirsnemunės apylinkės. Būrio vadai - Z.Mileris ir K.Šimkus.

Būrio kovotojai dažnai išsiskirstydavo į grandis. Vieną kartą Vytautas Jakaitis-Briedis (g.1925m. Naukaimio k.) su dviem draugais lankėsi Liudvinavos k. Kaimuose vyrai jausdavosi kaip namie, nes stribai laisvai po kaimus nevaikščiojo. Bet 1946m. gegužį, kaip tyčia, teko sutikti stribų gaują. Jų buvo kur kas daugiau. Įvyko susišaudymas. Vytautas Jakaitis buvo kliudytas priešo kulkos. Po tiek laiko žmonės Liudvinavos k. miškely je rado sustingusį Vytauto lavoną. Suvynioję į brezentą, paskubomis užkasė, pažymėję alksniuke kryželį. Prieš ketverius metus buvo ieškota užkasimo vietos, tačiau nei alksniuko, nei palaikų nerasta. Dabar Liudvinavos k. įamžintas partizanų atminimas.

Antanas Meškauskas-Meškutė

Kazys Šimkus- Liudas

Kitą kartą, 1946m. gegužės 15d., partizanas J.Murauskas-Tigras (g.1925m. Geišių k.) buvo išleistas aplankyti merginą Panemunės k. Negera akis pastebėjusi pranešė saugumui. Žuvo nelygioje kovoje, bet nukovė NKVD leitenantą. Jo palaikai nuvežti į Griškabūdžio štabą, bet jų užkasimo vieta nežinoma.

Vieną dieną Šimulynų vyrai Stasys ir Jonas netikėtai namie buvo užklupti azijiečių, bėgo slėptis. Atėjūno kulka kliudė vos 21-erių metų sulaukusį Stanislovą. Sužeistą jaunuolį surado už trijų kilometrų. Nuvežė gydyti į Biliūnų ligoninę, Raseinių apskr. Jo laimei, į tą pačią ligoninę buvo atvežtas gydyti sužeistas aviacijos ltn. J.Kasperavičius- Šilas. Po kelių dienų kpt. J.Čeponio- Tauragio vadovaujami partizanai išlaisvino abu. Partizanas S.Šimulynas, likimo nublokštas, liko už laisvę kovoti Raseinių krašto apylinkėse. Kada ir kur žuvo, nežinoma.

Kadangi Šimkaičių miškus ir pamiškes nuo 1946m. Sekminių šukavo NKVD daliniai, tai Skirsnemunės būrio vyrai nutarė pasitraukti toliau nuo pamiškių, giliau į kaimus. Taigi "Trijų lelijų" rinktinei, Kęstučio apygardai priklausę partizanai 1946m. birželio mėn. 17d. naktį atvyko į Andrijaičio sodybą Jakaičių k. Jurbarko valsč. Dienoti buvo numatę Padleckio- Pagirėno sodyboje, tačiau čia jau slapstėsi dvi moterys. Teko keisti planus: nutarta poilsiauti Andrijaičio daržinėje. Čia kovotojai poilsiavo, dalijosi prisiminimais, valė ginklus, kiti ėjo sargybą. Čia buvo vienuolika partizanų, o dvyliktas - ryšininkas A.Kvedys. Naujai paskirtas būrio vadas Kazys Šimkus- Liudas su savo adjutantu A.Meškauskutė- Meškutė buvo išvykę į susitikimą su rinktinės vadovybe. Būriui vadovauti paskyrė j. psk. A.Paškauską ("plechavičiuką"), turintį didžiausią konspiracijos patirtį. Viskas klostėsi gerai, bet apie 11 val. į kaimyno sodybą atvažiavo du pilni vežimai stribų. Netrukus pas Andrijaičius prisistatė stribai ir reikalavo pastotės. Andrijaitienė, garbaus amžiaus moteris, nesusigaudė, su kuo kalba, ir pasakė: "Čia vieni neseniai buvo, dabar vėl kiti".

Stribai supratę tuoj išvažiavo. Laisvės kovotojai apie tai nežinojo, tačiau, tikėdamiesi, kad jie dar grįš pastotės, iš daržinės, ginklus vilkdami pažeme, perėjo į rugių lauką. Gerai užsimaskavę, čia jautėsi saugiai. Dėl viso pikto, jeigu kartais tektų trauktis į šiaurės rytus, pasiuntė ryšininką patikrinti, ar kelias laisvas. Deja, netikėtai užgriuvo aplinkinės Raudonės, Šimkaičių, Jurbarko, Griškabūdžio ir kt. įgulos. Apie 14 val., iššovus raudonai raketai, į rugių lauką pasipylė uraganinė ugnis. Dar prisidėjo laukiniai žmonių šauksmai, kad sukeltų partizanų paniką. Šie beveik visai negalėjo pasipriešinti. NKVD kariai priartėjo prie rugių lauko išsėtine rikiuote, pridengti medžiuose įrengtais kulkosvaidžiais su žiūronais. Laisvės kovotojai, nematydami priešų, negalėjo duoti deramo atkirčio. Mūšio lauke liko gulėti 10-ies partizanų kūnai, o vienuoliktą - Kazį Gecevičių - Karuzą, Kazys Nikžentaitis- Lokys; 25 metų A.Stulgaitis- Vilkas iš Raudonėnų k.; Juozas Veselis- Balandis, g.1922m. Vėžlaukio k. Tauragės apskr.; iš Skirsnemuniškių k. kilęs Juozas Galbuogis, g.1918m.; siuvėjas Stasys Oržakauskas- Vėjas, g.1906m.; 31 metų J.Simanavičius iš Palsio kaimo; Stasio Šimulyno brolis Jonas, g.1926m. Graužų k. Partizanų palaikai buvo užkasti Šilinės miškely je. Dabar jau perkelti į Skirsnemunės kapines. Žūties vietoje ruošiamasi statyti paminklą.

Stasys Šimulynas

Adolfas Paškauskas-Vanagas

Zenonas Mileris- Kazas

Juozas Veselis- Balandis

Partizanas Zenonas Mileris-Kazas, g.1914m., per plauką nepateko į mūšio katilą. Išgirdęs šūvius, ten nebeėjo. Nors tuokart išvengė žūties, tačiau 1946m. spalio 6d. jį pasigavo giltinė. Bėgdamas iš apsupties, buvo sužeistas. Matydamas, kad nepabėgs, nusišovė. Palaikai buvo išniekinti Šimkaičių miestelio aikštėje. Užkasti Šimkaičių miškely je.

Būrio vadas Kazys Šimkus- Liudas, g.1924m. Ratulių k., tarnavo gen. P.Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje, Marijampolės karo mokykloje. Kaip sumanus, drąsus kovotojas, buvo paskirtas vadovauti būriui. Žuvo 1946m. lapkričio mėnesį Globių miške, kovodamas "Aido" būry je, patekęs į pasalą.

Paskutinis buvęs Skirsnemunės būrio gynėjas - Antanas Meškauskas- Meškutė, g.1926m. Jurbarkų k., žuvo, kovodamas "Aido" būry je 1947m. sausio 4d. Lukšių k. Bėgantis buvo sužeistas. Nenorėdamas pasiduoti, nusišovė. Palaikai užkasti prie žydkapių. Dabar perkelti į Jurbarko kapines. Partizanų atminimui pastatytas paminklas.

Taip užgeso vienas Kęstučio apygardos pasipriešinimo židinys.

Vladas MEŠKAUSKAS

Jurbarkas

Viktoras Alekna gimė 1915 03 19 Raseinių raj. Pašlynio vienkiemy je. 1933m. baigė Raseinių gimnaziją, studijavo Lietuvos Vytauto Didžiojo universitete, 1937-1938m. atliko karinę tarnybą Karo mokykloje, gavo atsargos jaunesniojo leitenanto laipsnį. Beveik septynerius metus mokytojavo.

1944m. liepos mėn. davė priesaiką būti Lietuvos laisvės armijos (LLA) "Vanagų" Laukuvos būrio nariu, paskirtas būrio vado pavaduotoju kultūros reikalams.

1945m. rugpjūčio mėn. areštuotas, spalio mėn. išvežtas į Vorkutą. 1957m. liepos mėn. grįžo į tėvynę.

1988m. Širvintų raj. įsteigus LPKTS skyrių, išrinktas skyriaus pirmininku; tas pareigas ėjo šešerius metus. Rinko Širvintų raj. partizanų veiklos duomenis, tremtinių ir politinių kalinių atsiminimus, sudarė rajono aukų sąrašą. Pradedame spausdinti pluoštą V.Aleknos atsiminimų.

Viktoras ALEKNA

Žmonės man padėjo

1945 metų rugpjūčio 8-9 naktį mūsų namo duris sudrebino smūgiai. Atidarius įsiveržė ketvertas kagebistų ir po kratos išsivežė mane į Kauno saugumo rūmus. Po trijų savaičių - į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą, dar po trijų savaičių - į Vilniaus Lukiškių kalėjimą, o iš ten lygiai po mėnesio, išvežtas į Vorkutą.

Po trijų mėnesių Vorkutos karo tribunolas nusprendė, kad aš lageryje turėsiu dirbti dešimt metų, o po to dar penkerius metus turėsiu gyventi ten, kur bus nurodyta.

1955m. sausio 8d. gavau popierius, kad esu išleidžiamas iš lagerio be teisės išvykti iš Vorkutos. Likau vienas jau "laisvėje".

Kur eiti? Kasyklos buhalterijoje dirbo jau prieš dvejus metus išėjęs iš lagerio Leonas Majauskas. Su juo buvau pažįstamas lageryje, o ir tą dieną susitikau kasyklos teritorijoje. Tai jis man ir pasiūlė, kad išleistas iš lagerio eičiau į jo kambarį, kur jis gyveno su vienu inžinieriumi.

Taip ir apsistojau už kelių šimtų metrų nuo lagerio L.Majausko kambarėly je. Žinojau, kad Vorkutos centre gyvena mano svainio Stasio Čepkauskio pusbrolis Kazys Holšanskis su šeima, iš Lietuvos išvežti 1941 06 14. Po kelių dienų susiradau namelį, kur gyveno Holšanskiai. Tas namelis - tai ne namelis, o būdelė virš vandens pompos, kurios čiaupas buvo iškištas į lauką, ir čia kaimynai ateidavo vandens. Zuzana Holšanskienė buvo to įrenginio budėtoja: reikėjo nuolat stebėti, kad šis įrenginys neužšaltų. Tai čia jie trise su vyru ir šešiolikmete dukteria moksleive gyveno. Parėjęs iš darbo Kazys pasakė: "Gyvenk pas mus, kiek patiks!"

Ir apsistojau. Bet reikia ieškoti darbo. Nuvažiavau pas Aleksandrą Tylių, inžinierių chemiką, dirbantį antrosios šiluminės elektrinės statyboje. Gal atsiras kokio darbo. Jis nepatarė ten lįsti, tik padovanojo gerą paltą, kurį jam atsiuntusi motina iš Lietuvos, bet jam esąs per trumpas. Susiradau Stasį Morkūną, su kuriuo kartu buvau atvežtas į Vorkutą ir kartu buvome septintos kasyklos lageryje. Jis jau trejetą metų gyveno "laisvėje" ir dirbo geologų žvalgyboje. Nepatarė ir ten ieškoti darbo. Kazys Holšanskis dirbo komunalinės kontoros vyriausiuoju inžinieriumi. Jiems reikia krosnininkų, elektrikų, tinkuotojų, dažytojų, statybininkų, o aš - buvęs mokytojas, angliakasys. Nėra man tinkamo darbo jų kontoroje.

(B. d.)

Karolis VAICEKAUSKAS

Minskas - Maskva:

Lukašenkos veiksnys

Maskvos savaitraštis "Moskovskije novosti" rašo, kad Rusijos ir Baltarusijos sąjungos sutartis yra visų be išimties "raudonųjų ir rausvųjų" užkulisinės veiklos rezultatas. Galima pridurti - ir "rudųjų", nes Rusijos nacionalistai ir nemiegodami sapnuoja apie Sovietų sąjungos atkūrimą. Netgi Rusijos Valstybės Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas V.Lukinas pareiškė, kad Jelcinas visai nenorėjo tokio susijungimo, bet buvo priremtas prie sienos. Jo žodžiais, visiškai akivaizdu, jog Maskvoje egzistuoja grupės, suinteresuotos, kad tokia sutartis būtų pasirašyta. "Man atrodo, kad tai visų pirma tie politikai, kurie mėgina spręsti savo problemas. Jiems nepavyko laimėti prezidento rinkimų ir prastumti savo žmonių į vyriausybę. Tokiems politikams svarbus ne Baltarusijos, o "Lukašenkos veiksnys". Jiems Lukašenka - pagrindinis Rusijos reformų oponentas",- sakė V.Lukinas. Beje, ir sutarties dokumento derinimą tebegaubia paslaptis. Yra žinoma, kad pas visagalį A.Čiubaisą sutarties projektas pateko tik prieš savaitę iki jo pasirašymo. A.Čiubaisas tiesiog nustėro jį pamatęs. Rusijos vyriausybėje dirbantys reformatoriai visiškai nepritaria integravimosi idėjai. Ne tiek dėl politinių, kiek dėl ekonominių priežasčių. Neatsitiktinai iki šiol neaišku, ar visi Rusijos ministrai pasirašė sutarties projektą. Žinoma, kad to nepadarė ekonomikos ministras, o centrinis bankas pateikė tokią daugybę pataisų, kad jas priėmus iš tos sutarties būtų likęs tik bendrų frazių rinkinys. Beje, taip ir atsitiko, nes keletui dienų praėjus po sutarties pasirašymo pats Jecinas paskubėjo nuraminti visuomenę, pareikšdamas, jog tai jokia ne sutartis, o šiaip sau - "bendra deklaracija".

Rusijos Konstitucinio teismo narys E.Amenistovas apskritai pareiškė, kad Maskvos ir Minsko sutartis prieštarauja Konstitucijos pirmajam skyriui, kuriame sakoma, kad vienintelė Rusijos suvereniteto reiškėja yra tauta. O jei pasirodys, kad, susivienijus su Baltarusija, bent vienu procentu sumažės Rusijos piliečių gyvenimo lygis, tai reikš, kad tokia sutartis irgi prieštarauja konstitucijai.

Atrodo, sutartimi patenkinti tik komunistai ir seno raugo dar neišvaryti į atsargą sovietiniai generolai.

Tačiau žinantys padėtį Rusijoje ir Baltarusijoje bei visišką ekonominę mažakraujystę teigia, kad net neapsimoka kelti triukšmo dėl audros vandens stiklinėje ir pūsti pavojaus trimitus. Esą tai nėra nieko rimto, kaip kai kur atrodo. Per penkerius NVS egzistavimo metus buvo pasirašyta keli maišai visokiausių dokumentų, įkurta kelios dešimtys NVS integravimosi organų. O vežimas nė iš vietos. Gal net atgal rieda. Tad kalbos apie integracijas ir sąjungas tuo metu, kai kišenėje nėra nė surūdijusio skatiko, neturi jokios reikšmės.

Vytautas OPULSKIS

Bona - Maskva

Kokie bičiulystės vaisiai?

Borisas Jelcinas, atvykęs į Vokietiją aplankyti savo bičiulio Helmuto, buvo sutiktas iškilmingai - su garbės sargyba, orkestrais. Šį kartą svečias iš Kremliaus nepuolė diriguoti orkestrui, kaip jau yra buvę. Prezidentą Jelciną lydėjo žmona Naina, dukra Tatjana Djačenko, dėl ko Rusijos komunistų vadas Ziuganovas pavadino šį Jelcino vizitą "šeimyniniu". Dar Rusijos prezidentą lydėjo daugiau kaip 50 apsaugos žaliūkų ir visa gydytojų brigada, vadovaujama vyriausiojo Kremliaus gydytojo S.Mironovo.

Ramiame Baden Badeno kurorte Jelcinas ir Vokietijos kancleris H.Kolis tarėsi dėl įtakos sferų pasidalijimo, kaip ir Helsinkio susitikime su JAV prezidentu B.Klintonu. Dar prieš derybas Rusijos prezidento spaudos atstovas S.Jastržembskis, nežinia jau kelintą kartą vėl pakartojo, kad Maskva NATO plėtimąsi į Rytus laiko didžiule "istorine klaida".

Nežinia kodėl, daugelis pasaulio informacijos priemonių akcentavo ne šį, o negrąžintų meno vertybių klausimą. Iš tiesų apie tai kalbėta buvo. Juk ne juokas, kiek "išvaduotojai" pagrobė iš nugalėtosios Vokietijos neįkainojamų meno vertybių. Pakanka paminėti legendinę Trojos aukso kolekciją, atrastą Vokietijos archeologo H.Šlimano. Tarp pavogtų meno vertybių - tokių dailininkų kaip Rembrandto, Rubenso, Gojos, Renuaro, El Greko, Monė, Dega kūriniai. O ką jau kalbėti apie du milijonus vertingų knygų, milijoną Vokietijos meno kūrinių, didžiulius archyvus. Vienos garsiosios Gutenbergo Biblijos negalima įvertinti jokiais pinigais. Pasaulio ir Vokietijos ekspertų nuomone, Rusijos grobis vertinamas daugiau kaip 65 milijardais dolerių. Rusija tai vadina ne grobiu, o "trofėjiniu menu". Tiesa, bičiulis Borisas kaip "geros valios" ženklą įteikė bičiuliui Helmutui buvusio Vokietijos užsienio reikalų ministro Valterio Ratenau, gyvenusio 1867-1922m., laiškus. Tačiau ir tuos ne visus.

Vargu ar pats H.Kolis tikisi, kad pavogtos meno vertybės bus atgautos. Dar nebuvo tokio atsitikimo, kad Maskva ką nors pagrobusi savanoriškai grąžintų. Norint tai padaryti, reikia meškai gerokai prispausti uodegą. O nuolatinis koketavimas su jau visiškai atšipusiais nagais meška tik žadina jos apetitą. Todėl daugeliui nesuprantama, kodėl Vakarai taip nuolankiai tūpčioja apie Kremlių. Pasak Vašingtono instituto už demokratiją Rytų Europoje direktorės Irenos Lasotos, ji esanti tvirtai įsitikinusi, jog dabartinė Rusijos padėtis tikrai nesuteikia jai teisės diktuoti: to noriu, o to nenoriu. Blaiviai mąstančių užsienio politikų analitikų nuomone, nuolatinį Kremliaus reikalavimų bei užgaidų tenkinimą lemia beveik nė kiek nepakitęs Vakarų mąstymas, susiformavęs dar prieš Sovietų sąjungos subyrėjimą. Vertėtų priminti, kad tas mąstymas susiformavo dar anksčiau: tuoj po bolševikinio perversmo 1917m. Iš visų pokario politikų tokios politikos vištakumą geriausiai pastebėjo didysis V.Čerčilis. Ji dar 1953m. pareiškė: "Ateis diena, kai visas civilizuotas pasaulis neabejodamas pripažins, jog pasmaugti bolševizmą tik gimusį būtų buvusi didžiausia paslauga žmonijai". O gal demokratinių Vakarų vadovai mano, kad Rusijoje kažkas radikaliai pasikeitė, vietoj SSKP politbiuro valdžioje sutūpus naujiems nuvorišams?

Išvykdamas iš Vokietijos, Jelcinas netikėtai pareiškė, jog gegužės 27d. jis Paryžiuje pasirašysiąs Rusijos ir NATO susitarimą. Labai sunku pasakyti, ką tai galėtų reikšti. Negi Borisas išsiderėjo iš Helmuto ir Helsinkyje iš kito bičiulio Bilo visko, ko nori? Nesinorėtų tuo tikėti, tačiau darosi nejauku, žinant, jog įtakingi Vakarų politikai vis dažniau siūlo naujos politinės doktrinos idėją: buvusios Sovietų sąjungos respublikos turėtų būti paliktos Maskvos įtakos zonoje.

Tuo tarpu Rusijos prezidentas iš Vokietijos Baden Badeno kurorto tiesiai pasuko į Sočį, nenusileisdamas Maskvoje. Atsipūsti po sėkmingų darbų?

R. GAJAUSKAITĖ

Radioaktyvioji šmėkla

Pabaiga. Pradžia Nr.15

Šiandien Lietuva yra priversta pusvelčiui (3-6 kartus pigiau nei saviems gyventojams), dar ir skolon, be delspinigių, elektros energiją pardavinėti kaimynams. Taigi mūsų valstybei - skolos už perkamą kuro resursą, išlaidos gydymui ir invalidų išlaikymui, o pigi elektra - kaimynams. Iš tiesų - tai valiutos perpumpavimo būdas iš Vakarų į Rytus.

Ar ne geriau gaminti tik sau ir sumažinti skolas, panaudoti turimus energijos resursus (Žemaitijos terminius vandenis), įgyvendinti energijos taupymo programą, kas leistų sutaupyti dar apie 30 proc. lėšų? Akivaizdu, kad Lietuvos energetikos institutas dirba kaip ir anksčiau energetikos plėtros, o ne taupymo ir Lietuvos poreikių atitikimo kryptimi.

POLITIKA. Ignalinos AE politinė reikšmė buvo ir yra akivaizdi. Sovietmečiu Ignalinos AE statyba demonstravo visišką Maskvos nesiskaitymą su Respublikos vertybėmis (nacionaliniu parku) ir pavojumi tautai (tektoninė zona), o ir dabartinė vyriausybė pratęsė planingo genocido vykdymą. Maža to - ruošiamasi kapitaliai remontuoti Ignalinos AE ir pratęsti jos veikimo terminą dar dvidešimčiai metų!

Visos politinės organizacijos, savo programose deklaravusios gamtos apsaugą, patekusios į Seimą, užmiršo savo rinkimų pažadus.

EKOLOGIJA. Gyvenime paprastai iš dviejų blogybių renkamasi mažesnė. "Taikaus atomo" propagandos laikotarpio apogėjuje buvo motyvuojama, kad AE pakeis šilumines, ir sumažės atmosferos oro užteršimas rūgštimis. Tačiau šiluminės tebeliko ir iki šiolei tebeteršia orą, o AE energija plaukia už respublikos ribų - netgi 70 proc. elektros perdavimo linijų eina iš respublikos. Anksčiau iš ekologinių nuostolių pelnėsi okupantas, o dabar - monopolistinė energetikos sistema. Tai jų uždarbiai didžiausi Lietuvoje - nuskurdintų vartotojų sąskaita.

Būtent todėl Lietuvos žalieji sustabdė III bloko statybą Ignalinos AE ir tik su ypatingomis saugumo priemonėmis sutiko leisti eksploatuoti I ir II blokus iki jų garantinio laiko pabaigos.

Lietuvos žaliųjų judėjimas, remiamas visų gyventojų ir politinių organizacijų, įkūrė specialų medicinos centrą "černobyliečiams", kuris turėjo peraugti į centrą, besirūpinantį visais radioaktyvumo pažeistaisiais. Buvo pradėti tyrimo darbai, siekiant nustatyti radiacijos likučius Lietuvoje, pradėta skaičiuoti žala.

Tačiau jau antrame iš eilės Seime neišrinkus nė vieno žaliojo, ir pradėti radioaktyviojo užteršimo darbai užduso... Šios partijos rezoliucijos, pareiškimai ir kreipimasis į valdančiuosius, deja, neranda atsako ir supratimo valdžioje, nors Lietuva jau gavo šimtą kartų didesnes nei fonas radiacijos dozes. Jau šiandien esame pasmerkti žūčiai, jei nesiimsime gelbėjimosi priemonių. Tai rodo mirtingumo didėjimas, gimstamumo mažėjimas, invalidų daugėjimas ir išsigimimai. Todėl dar vieno ekologinės katastrofos šaltinio - Ignalinos AE - Lietuvai tikrai nereikia - reikalauja žalieji.

Visa Lietuvos visuomenė ir politinės organizacijos turėtų siekti įstatymiškai įtvirtinti Lietuvos politikos nuostatą, kad:

- visa branduolinė veikla yra tiesiogiai susieta su didžiausiu pavojumi ir nusikaltimais žmonijai;
- Lietuva turi tapti nebranduoline valstybe, todėl Ignalinos AE veikla griežtai ribojama jos veiklos garantiniais terminais, kuriems suėjus, AE uždaroma, užkonservuojama, o atliekos - palaidojamos;
- mokslo įstaigos bei gamybiniai padaliniai privalo rūpintis turimų alternatyvių energijos šaltinių panaudojimu, paieška ir turimos energijos racionaliu naudojimu.

To reikalauja būsimųjų kartų ateitis.

Ruošiamės paminėti 50 metų sukaktį

1947 05 1-2 dienomis Panevėžio apskr., Troškūnų valsčiuje, Pajuostinės miške, netoli Troškūnų, įvyko Vytauto apygardos ir Šarūno rinktinės partizanų vadų ir delegatų suvažiavimas.

Kadangi Vytauto apygarda apėmė beveik visą Šiaurės rytų Lietuvą, buvo nutarta įkurti Šiaurės rytų (Karaliaus Mindaugo) kalnų sritį ir Algimanto apygardą. Vytauto apygardai labai išsiplėtus, pasidarė sunku ją valdyti, todėl iškilo reikalas reorganizuoti Šiaurės rytų Lietuvos teritorinį valdymą.

Suvažiavime dalyvavo apie 200 partizanų delegatų ir jų vadų. Suvažiavimas vyko dvi paras su trumpu poilsiu. Matyt, šios dienos parinktos ne šiaip sau - kaip žinome, okupantams tai buvo švenčių dienos.

Buvo išrinktas srities štabas su srities vadu Jonu Kimštu- Žalgiriu priešakyje. Štabo nariais išrinktas Vytauto apygardos vadas Vincas Kaulinis- Miškinis ir Šarūno rinktinės vadas Antanas Slučka- Šarūnas. Dar nutarta įkurti Algimanto apygardą, kurios veiklos teritorija buvo priskirta tai apygardai nuo Šventosios upės šiaurės vakarų kranto ir apėmė Troškūnų, Subačiaus, Viešintų, Šimonių, Kupiškio, Rokiškio, Traupio ir Kavarsko valsčius. "Žaliosios" rinktinė buvo priskirta Algimanto apygardai.

50-mečio minėjimas numatomas 1997m. gegužės 3-4 d. Gegužės 3d., šeštadienį, 12 val. Troškūnų bažnyčioje bus aukojamos šv.Mišios už žuvusius ir gyvus partizanus. Po Mišių padėsime gėles prie Algimanto apygardos atminimo paminklo ir prie partizanų kapų. Paskui vyksime padėti gėlių prie paminklo (šalia Andrioniškio), kur susisprogdino Antanas Slučka-Šarūnas, Joana Railaitė- Astra ir Juozas Jovaiša- Lokys; vėliau - į Pajuostynės mišką, kur vyko partizanų suvažiavimas. Ten nakvosime palapinėse, o vyresnius žmones apnakvindinsime sodyboje.

Kviečiame visus buvusius partizanus ir ryšininkus su savo maistu (dviem dienoms) ir su gera nuotaika. Dalyvaus skautai, savanoriai, šauliai.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis į *A.Šimėną, Ramygalos 78-44, Panevėžys; tel. 8-25-438030.*

Organizacinis komitetas

Vakaronės įspūdžiai

Balandžio 6d. Prienų 3-ojoje vidurinėje mokykloje vyko LPKTS vakaronė, margučių ridenimas.

Svečių teisėmis dalyvavo Seimo narys Sigitas Urbonas, meras Juozas Jokubauskas, LPKTS pirmininkas p.Antanas Lukša su žmona.

Vakaronės vadovė - LPKTS Prienų skyr. pirmininkė Dalytė Raslavičienė, organizatorė - jos pavaduotoja Danutė Buzūnienė.

Visi su gera nuotaika ir viltimi suvažiavo pasidalyti mintimis dėl praėjusių rinkimų ir jų laimėjimų.

Pavaduotoja D.Buzūnienė išsakė savo rūpesčius rinkimų metu, kurių jai teko daugiausia.

Seimo narys S.Urbonas kalbėjo apie šių dienų sunkumus, ragino neprarasti vilties, meilės darbui. Vakaronėje dar kalbėjo J.Jokubauskas, A.Lukša, suteikę mums vilties, kad vienybė ir tėvynės meilė mums padės pasiekti tikslą, nors sunkumų yra daug.

D.Raslavičienė padeklamavo eilėraščių, dainavo duetu su O.Kurapkiene. Birštono PKT choras padainavo tremtinių dainų, giesmių; Veiverių muzikos ir meno mokyklos mokytojas Henrikas Mikelevičius dainavo, grojo vargonais ir pritarė chorui. Akordeonu grojo ir akompanavo, dainavo Vladas Lizaitis. Dar buvo suvaidinta trumpa komedija "Su skėčiu".

Esame dėkingi Prienų 3-osios vidurinės mokyklos direktoriui Stasiui Taišerskiui ir mokytojai Irenai Kazlauskienei, kad mūsų paprašyti, visada mus priglaudžia, globoja.

B.JURKĖNIENĖ

Prienai

Sugrįžimas

Po šv.Mišių Šiaulių Šv.Petro ir Povilo bažnyčioje gausi susirinkusių šiauliečių eisena patraukė apskrities valdybos pastato link. Priekyje, dar prieš plazdančias trispalves - Jono Noreikos- Generolo Vėtros nešamas portretas.

Prie apskrities valdybos pastato eisena įsilieja į čia jau laukusiųjų miestiečių gretas. Apskrities viršininkas Vincas Girnius pasveikina gausiai susirinkusius šiauliečius, atėjusius pagerbti bolševikų prieš 50 metų nužudytą taurų lietuvį, buvusį Šiaulių apskrities viršininką, Joną Noreiką. Pašventinama jo atminimui prie pastato pritvirtinta lenta. Atidengiant lentą, kariai saliutuoja, sugiedama "Marija, Marija". Tada minėjimas persikelia į valdybos rūmų salę. Čia kalbėjęs Šiaulių miesto meras Alfredas Lankauskas sakė, kad viena Šiaulių miesto gatvių bus pavadinta Jono Noreikos vardu. Kalbėję istorikai nušvietė didvyrio gyvenimo kelią nuo vaikystės iki bolševikų sušaudymo. Kartu su J.Noreika sušaudyto Zigmo Šerkšno sesuo prisiminė savo bendravimą su jais ir pasidžiaugė, kad prisimintas ir jos brolis, kurį sušaudė vos 20 metų. LPKTS Kuršėnų skyriaus pirmininkas Jonas Vaišnoras pasakė: "Mes pastatėme Kryžių kalne kryžių su užrašu "Atidavusiems save Tėvynei". Generolas Vėtra kaip tik ir buvo toks".- "Tik jo dėka mes ir šiandien esame čia",- sakė kalbėjęs "Prisikėlimo" apygardos partizanų vadas J.Mocius. "Išskrido kaip viesulas,- prisiminė Vėtros sūnėnas.- Jis mane mažą nešiojo ant rankų, o aš šiandien jo paveikslą atnešiau, kad jis čia kabotų amžinai". 1941m. Birželio sukilime sąjungos pirmininkas Vik toras Ašmenskas pasidžiaugė, kad pagaliau ir prezidentas teikėsi įvertinti Joną Noreiką, po mirties apdovanodamas ordinu. Šiaulių politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Č.Dirkė kartu su V.Ašmensku apdovanojo padėkos raštais daugiausia prisidėjusius prie J.Noreikos- Generolo Vėtros atminimo įamžinimo. Vėliau Šiaulių "Polifonijos" choras (vad. Vaičekonių) padainavo keletą senųjų dainų.

Alfonsas DAUNYS

Šiauliai

Patikslinimas

Nuoširdžiai dėkodamas, kad "Tremtinyje" (1997 04 11, Nr.14(251)) išspausdinote Alfonso Daunio straipsnį "Brolių Novogruckų priesaika", prašyčiau patikslinti žuvusio partizano Alekso VERBLIUGEVIČIAUS (ne Volungevičiaus) ir mano brolį globojusio Gabrieliaus PABIJANSKO (ne Palujansko) iš Paobelių k. pavardes.

Juozas Novogruckis- Vėtra, "Prisikėlimo" apyg. partizanas, LLKS tarybos narys

Prašome atsiliepti ką nors žinančius apie **Sigitą ŠTREIMIKĮ**, g.1926m. Marijampolės apskr., Kazlų Rūdoje. Jis su broliu Gediminu 1944m. spalio 15d. buvo išmestas desantu Marijampolės apylinkėse. Iki 1947m. apie jį nėra jokių žinių. Pasak mirties liudijimo, jis 1947m. buvo atvežtas į Magadano srities Kolymos lagerius, kur 1949m. vasario 9d. mirė. Prašome rašyti adresu: *Gediminui ŠTREIMIKIUI, Atgimimo 8, Kazlų Rūda; tel.25846.*

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Ona Rutkutė- Grunskienė
1920-1997

Velionė gimė Šiaulių apskr. Joniškio valsč. Kalnelio kaime ūkininkų šeimoje. 1949m. gruodžio 31d. suimta už rezistencinę veiklą. Tardoma neišdavė draugų, todėl patyrė daug smurto ir buvo nuteista 10 metų. Velionė kalėjo Mordovijoje, Dubvorslage.

Į Lietuvą grįžo 1956m., sukūrė šeimą, išaugino dukrą.

Velionę priglaudė Pošupių kapinių smėlis. Tebūna lengva Jai Lietuvos žemelė. Nuoširdžiai užjaučiame vyrą, dukrą ir artimuosius.

LPKTS Joniškio skyrius

Julija Čepaitytė-Simanaitienė
1930-1997

Gimė Beržovinės k., Pilviškių valsč., Vilkaviškio apskr. Buvo "Tauro" apyg. "Žalgirio" rinktinės partizanų ryšininkė - Undinė. Prisiminimų knygos "Suvalkijos kovų aidai" viena iš autorių.

Buvę "Tauro" apygardos partizanai reiškia nuoširdžią užuojautą vyrui, sūnui ir visiems artimiesiems.

Antanas Lapa
1922-1997

Velionis gimė Anykščių apskr. Debeikių apyl., ūkininko šeimoje. 1944m. tapo partizanu. 1946m. buvo išduotas ir paimtas su ginklu rankose. Žiauriai tardytas, vežiotas po miškus, kad parodytų, kur apsistoję partizanai. Nieko neišdavė. Nuteistas 15 metų katorgos ir 5m. be teisių. Išvežtas į Vorkutos šachtas. Stalinui mirus, išleistas. Tremtyje 1957 metais vedė lietuvaitę.

Į Lietuvą grįžo 1963m.; apsigyveno Anykščiuose; išaugino dukrą. Tepriima Viešpats Jo vėlę.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimą ir artimuosius.

LPKTS Anykščių skyrius

Edvardas Balšaitis
1931-1997

Gimė Kretingos apskr. Palangos valsč. Kunigiškių k.

1948m. areštuotas ir karo tribunolo nuteistas 25m. laisvės atėmimu ir 5 metams tremties. Kalėjo Magadano lageriuose.

Grįžęs į Lietuvą, gyveno ir dirbo Palangoje. Buvo Šaulių sąjungos narys.

Užjaučiame šeimą.

LPKTS Palangos skyrius

Janina Dabrikaitė-Šakarnienė
1932-1997

Velionė gimė Šiaulių apskr. Joniškio valsč., Džiugių kaime, ūkininkų šeimoje. 1948m. gegužės 22d. velionė su tėvais, broliu ir sesute ištremta į Krasnojarsko kr. Sovietsko raj. Sunkiai dirbo miškų kirtimo punkte. 1953m. susituokė su politiniu kaliniu Stanislovu Šakarniu. 1958m. šeima grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Joniškyje. Išaugino dukrą ir sūnų.

Palaidota Joniškio kapinėse. Tebūna lengva Jai gimtoji žemelė. Nuoširdžiai užjaučiame vyrą, vaikus, jų šeimas ir artimuosius.

LPKTS Joniškio skyrius

ATSILIEPKITE

Kviečiame atsiliepti išvežtuosius 1952m. sausio 23d. 19 vagonu.

Rengiamas susitikimas. Skambinti *tel.8-295-51552. Adai Bukautaitei.*

* * *

Prašau atsiliepti ką nors žinančius apie **Juozą BORISĄ**, g.1907m., buvusį Lietuvos atsargos karininką, dirbusį Kauno "Pieno centre" buhalteriu- ekonomistu. Gal atsilieptų kartu su mano tėvu J.Borisa Biržų raj. partizanavęs žmogus, 1990m. apie tai pasakojęs per radiją.

Rašyti: *Janinai JUOZAPAITIENEI, Statybininkų 11-19, Šiauliai; tel.456749.*